

KÖZÉRDEK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPART HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre — 12 korona.
fél évre — 6 " "
negyed évre — 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felélős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyilttér sora 40 fillér.

Párbaj és magánbecsület.

Írta: Ürmösy Lajos.

Miert írok én most a párbajról? Azért, mivel feltűnő sok párbajról számolnak be a fővárosi napi lapok, és így érdemes e kérdéssel foglalkozni. De írok azért is erről, mivel „Az Országos Párbajellenes Szövetség” igazgatótanácsa a napokban tartá meg az ülését Dessewffy Arisztid elnökletével, érdekes határozatokat hozva. Szeretnék kimerítően hozzá szólni a párbaj kérdéséhez, de a nap-nap utáni irás annyira kimerít, folyton más tárgyakra irva, hogy az amugy is alig látó beteg szememmel nem lehetek túljelentő a főszóalásomban. Pihenésre a toll után élő nem adhatja magát s így kerülőm kell, a mennyire lehetséges egy-egy tárgyról a cikksorozat adást.

A párbajról sokat írtak már, elítelve ezen barbár szokást. De eredménnyel csak Angliában jártak el a párbajozás ellen. Itt is a királynő segítségével érték eredményt el. A 30-as években történt, hogy Londonban két régi barátságban élő katonatiszt összevesszett. Az egyikre halálosan végződő párbaj lett a vége. Viktória ifjú királynő hívatta a hadsereg fejt Wellington herceget, hivatkozva a fenti sajnós esetre, óhaját fejező ki, hogy rendelet által megtiltassék a hadsereg körében a párbajozás. Wellington tiltakozott ily rendelet kiadása ellen, érvelve avval, hogy katonának nem szabad gyávanak lennie. A királynő meghátrált ugyan Napoleon hatalmas legyőzője előtt, de hozzá tette:

„Jól van hercegséged, a mit Ön kivihetetlennek vél, azt megvalósítom én mint győngyő nő más uton!... És megvalósítá. Kihirdette, hogy a ki párbajozik, az többé nem udvarkepes. A trón körül sütkérezni szerető lordok erre megijedtek s többé nem párbajoztak. A főúri köröket követték a más osztálybeliek is s Angliában végleg kiment divatból a párbajozás. Más államokban sincsen annyi párbajozás, mint nálunk. És mi ennek az oka?

Szigoruan büntetik a párbajt és szigoruan a magánbecsületbeni gázolást. Franciaországban teszem fel, a párbajozók belga területre mennek a törvény szigora elől, — és hogy nagyon messzi ne menjek, Ausztriában is most már szigoruan bannak a párbajozókkal. Az új büntetőtörvényben — valódi büntetés van szabva a párbajozókra. Büntetik a párbajt nálunk is. De tudjuk, hogy a párbajvétség büntetése Magyarországon inkább dekórumnak, mint megbélyegzésnek számít, s még a büntetés végrehajtása is csak amólyan „uri börtön”-nel történik. Az új osztrák törvény véget vett Ausztriában is a párbajok könnyűvéru fel fogásának, ambátor odaát oddig is szigoruban kezelték a bíróságok a lovagias ügyeket.

Az új büntetőtörvény ugyanis a párbajvétséget és a vele járó egyéb tényeket nemcsak fogsággal, hanem börtönnel és pénzbírsággal is sújtja, a mi a magyar terminológia szerint azt jelenti, hogy bizonyos esetekben a párbajt büntetnek minősíti. A büntetések mértéke a következő:

Párbajra való kihívás: egy

hétől egy évig terjedhető fogság vagy börtön és tízezer koronáig terjedhető pénzbírság... Kihívás elfogadása: a büntetés ugyanaz, mint a kihívásnál, csak kisebb fokozatban alkalmaztatik... Párbaj: a büntetés mérve azon vezély szerint fokozatosan van megállapítva, a mely a párbajjal együtt járt. A törvény három fokozatot különböztet meg: a) közönséges párbaj, fogság vagy börtön egy héttől két évi... b) párbaj harc képtelenségig, fogság vagy börtön négy héttől három évi... c) halálos párbaj (még ha a feltételekből nem is tűnik ki világosan, vagy kitűnik, bár ha halál nem is következett be), börtön hat hónaptól öt évi. A szabadságvesztés mellett mindegyik esetben huszezer koronáig terjedhető pénzbírság is kiróható. A párbajra való izgatás fogalmát is büntetendő cselekménynek minősíti az új törvény s érti alatta azt a vétséget, „hogy ha valaki megvetéssel fenyeget valakit, hogy az által őt mással való párbajra bírjon”. Ez az izgatás enyhébb alakja. A szigorubb alakja a következő:

A ki valaki iránt megvetést tanusít, mert az egy másikat nem hit ki párbajra, vagy más részről ilyen kihívást el nem fogadott, vagy kihívás után a párbajtól elállott, az büntetendő cselekményt követ el, egy héttől egy évig terjedhető fogsággal vagy börtönnel és tízezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható.

Magánál a párbajnál is megállapítja az új törvény a felbujtó és bűnségéd fogalmát,

Veszendő „Paradicsom”.

(3. folytatás és vége.)

Fejlődés, haladás! De bizony az nem megy magától, sőt ahhoz az összes számbavehető erők együttes és összhangzó működése szükséges. Nézem a többi erdélyrészi kis városokat; hallok egy-egy idegen véleményt is, nem olyan emberekét értem, akik mindent simfelni szoktak. E vélemények nem igen megnyugtatók, s nekem is úgy tetszik, mintha mi Nagyenyed nagyon lassan haladnánk.

Kezembe akad az „Uj Idők” cz. folyóirat egyik száma, benne Nagybánya város szép új színházának képeivel. Nagybánya az ó várnegyészák nem központja, nem is 1-ső, még nem is 2-od, csak 3-ad rendű városkája; a mi színházi és báltermünk pedig...

Egyik erdélyrészi városban egy fűszerkereskedésben vagyok, s megüti a fületem: „kérek 25 kg. malozsaszőlőt.” Érdeklődöm; ugyan miféle potentát lehet az, aki egyszerre 25 kg. malozsaszőlőt vásárol? Hát, az ujonnan megnyitott katonaiskola éltelemezője. Bizony szép forgalmat csinálhat egy ilyen intézet a városban az ő 300-on felül levő létszámával. Vajjon nem kaphattuk volna mi meg azt

az iskolát? Nem tudom én! Annyit tudok, hogy a katonai kormányzat — Rousseaura hallgatva — az ő tan- és nevelőintézetét örömelebb helyezi el ilyen Nagyenyedszerű kis városokba, mint nagyobbakba. (Pár év előtt helyezték ki Bécsből az u. n. műszaki katonai akadémiát egy közeli faluba, Mödlingbe.) Azt pedig már többször hallottam, hogy Nagyenyedről a mi egy honvéd-zászlóaljunk esetleges elvitele is tervbe van veve. Ugyanezt rebesgetik vinczellériskolánkról is. Hogy ez utóbbi eddig meg nem történt, ezt inkább annak tulajdonítom, hogy az a város, melyről itt szó van, ilyen kisebb intézményekért nem tulságosan fáradozik; ha vinczellériskolánk akkora jelentőségű volna, mint Klosterneuburg, hát bizonyára már nem volna a mieuk. A mely város élni akar, annak minden téren haladnia kell, s haladnia kell külső habitusának kulturájában is. Emlegetjük és reklamájuk a „kulturpalotát” is. Mikor ezt először hallottam, mindjárt az juta eszembe, hogy ha az már meg volna, ugyan hol szállanának meg az azt, idegenből látogató kulturemberek; vagy Gyulafehérvárra járnának át éjjeli szállásra, mint azt a közelmúltban tette, s ma is teszi, sok itt megforduló idegen ember.

Szerencsére ebből az egy bajból már kiségitett bennünket a legujabban megnyitott „Szeidl-szálló”.

Sok, sok, nagyon sok kellene ám még nekünk! Az a kultivált izlésű, valódi gvalló-karakterű jeles férfi, kinek befejezett szép élet-tragédiájához Lázár Istvánnak páthos néikül elmondott, gyönyörű sirbeszéde volt a legméltóbb és legillőbb koszoru, nemcsak célokért dolgozva, alig pár év alatt rendkívül sokat tett a városért; munkájának szép sikereit megtalálhatjuk és megláthatjuk a város minden részén, a város ügyeinél minden ágazatában. Mindent nem tehetett, mert hát mindent tenni nem is lehet. Volt még elég tenuivalónk, mert kezdetünk volt beleosni a dekadenciába.

Városunk emelését pedig nemcsak az érdekek kívánja, hogy ebből egy kedves és kellemes lakóhelyet csináljunk; hanem a nemzet és az ország általános érdeke is követeli, hogy itt egy erős kis város legyen. Erő alatt nemcsak értelmi és erkölcsi erőt értek itt, hanem értem még a fizikai erőt is. A történelem, Pulszky Ferencz szerint, egy hittel előre fordult proféta. Ennek a profétának szavaiból én azt értem ki, hogy jöhetnek idők, a mikor városunknak még

akik a párbajt megelőző lovagias tárgyalásban résztvevő megbízottak és a párbajnál közreműködő segéddek. Ezeknek a büntetése azonos a párbajra való izgatók büntetésével. . . E rendelkezéseknek nagy hatása lesz az osztrák társadalomra. De mind közül kiemelkedik az a hatása, amelyet az ugynevezett becsületügyi eljárásra fog gyakorolni: az ugynevezett becsületbírói párbajkönyvszert vagy díszkvalifikálást teljesen meg fogja szüntetni és lehetetlenné teszi, hogy két lovagias, vagy lovagiatlan férfi valakiről írásban adhassa, hogy lovagias elégtételadásra képtelen. Mert, aki mindezek közül akármelyiket cselekszi, a párbajra való izgatás vagy felbujtás vátségét követi el.

Ilyen törvényre volna szükség nálunk is, mindjárt vége lenne a sok haszontalan párbajnak. Mert hiszen a párbaj a végén is igazságot nem szolgáltat, hanem a jobb vivő, vagy jobb lővő részére billenti a mérleget. De másrészt az is igaz, hogy a magánbecsület hathatós védelméről is gondoskodni kell. Mert nálunk ez prédára van dobva a kis mérvbeni büntetés miatt. Senki nem igyekszik nagyon tekintetben a törvényt venni igénybe, mert az rendkívül késedelmes és többnyire enyhe befolyásu. Angliában a magánbecsület védelme is hathatós! . . . A törvényszék — hogy egy esetre hivatkozzak is — a Daily Chronicle lapot arra kötelezte, hogy ötezer font sterling kárpótlást fizessen Simmons unionistának, aki a most lefolyt angol választások alkalmával (december hónap) St. Georgesben kisebbségben maradt és a nevezett lap ellen rágalmozás címén pört indított, mert a Daily Chronicle a választás idején azt írta, hogy Simmons, mint az államtanács tagja, szintén egyik oka annak, hogy háromszáz ember munkanélkülivé vált és hogy Simmons három ízben szavazott az ellen, hogy szegény emberek ingyen ebédben részesüljenek. Simmons ügyvédje azt bizonyította, hogy a közlések akadályozták

erre a fizikai erőre is szüksége lehet. Más jelszavak mellett, más formában, de lényegben ugyanazonosán, a történelmi események megismétlődése kizárt dolognak sohasem tekinthető.

Már egészen más jellege van Nagyenyed városának, mint volt a cikkem elején szólt időkben. Városunk hajdan büszkeségének, a volt főiskolának helyén ma már csakis egy gimnázium áll. Csombord öreg Maecenas-ura régen és végképpen elköltözött; kaszinóink uri társasága megfogyott; egyéb társas intézményeink is nagyjából csak pangának; a város polgársága régen elvesztette az ő „főhadnagyát” s újabbán az a nagy polgármestere is, ki a külső viszonyokkal kellő összhangban a valódi kultúra és fejlődés útján vezette városát, mint ideoda nem hajladozó erős tölgy, az élet harcában végképpen összetört; az ingyermuzikusok is elhallgattak, „hegedűiket fűzfákra függesztve” keseregik a muló Szent Siont; közéletünkkel majdnem teljesen elvesztett minden összhang s meglehetősen kiszorult minden finomabb hangulat. Még jó, hogy legalább „felolvasások”, „műsoros estélyek” vannak, ahol időnként együtt látható társadalmunk egy-egy kis csoportja.

Nevezetes „tűnet” gyanánt említem fel, hogy városunk társadalmának nincs koreolya-pályája már évek óta. Ennek lete, vagy nemléte open semmi fontossággal nem bír;

meg Simmons megválasztását. Tekintve, hogy egy font sterling husz koronát tesz ki, borsos büntetés volt az ötezer font sterling. De vegyünk egy másik esetet! . . . Lord Knollys leányának az elmúlt november hónapban a törvényszék ötszáz font sterling kártérítést ítelt meg a John Bull című lap részéről, amely azt jelentette, hogy Lord Knollys leánya egy tisztel megszökött. Angliában nincs párbaj, de szigorúan védi a törvény a magánbecsületet. Mig nálunk ez utóbbi vajmi kis védelemben részesül. Ez is nagyban elősegíti a párbajozásokat.

És így igen helyesen cselekedett az Országos Párbajellenes Szövetség igazgatótanácsa, hogy a büntető törvénykönyv párbajszakaszainak szigorítását fogja kérni egy memorandumban az országgyűléstől, — de terjessze ezt ki a magánbecsület hathatósabb védelmére is. A Szövetség egyúttal feliratot intéz a kultuszminiszterhez és megkéri őt, hogy a közép- és felsőbb iskolákban már életbeletett bekenap alkalmával a párbajellenes eszmékről is tartsanak előadást.

Helyeslendő intézkedés, hiszem, hogy az ország legtekintélyesebb intézetében a nagyenyedi ref. gimnáziumban, az érdeműs tanárikar buzgón közre hat a párbaj-mánia megszüntetésére. Csepegtessék az ifjak szívébe a párbaj fonak eljárását, amely megjárta a régi ököljog világában, de nem talál bele a huszadik század civilizációjába. Én ha valamit hirdetek, azt be is tartom! . . . Dícsereim a mértékletességi egyet akcióját, felhagytam buzgó poharazások után a szesz italok ivásával, — támogatom a Párbajellenes Szövetség akcióját, soha senkivel párbajt nem fogok vívni semmi alakban; tegyenek mások is így, s akkor emlékebe kerül a párbaj intézmény.

Legyen mindenkiben annyi önkarat, hogy emelkedjek felül a megszokottságon. Nem az a gyáva, aki nem áll a kard avagy a golyó elebe, hanem az a gyáva, aki nem mer szembeszállani a balitelekkel és fegy-

de, mert minden utolsó kis városkában meg van, fontosnak tartom ezt, társadalmi életünk viszonyainak megítélésére. Ismétlem, nem lenyegéért, hanem csak mint jelt, mint tünetet. Hát a vidék? Hát a magyarság ügye, a melyben nem igen teszünk, de annyit szavalunk? Látok némely tüneteket Nagyenyeden és Felenyeden is másféleképpen beszélek róluk. Nézem a vidék kisbirtokosainak fogyó állatállományát és növekedő telegkönyvi C. lapjait; no ez már beszél hangosan, de igen szomorú hangnemből. Nézem Balászfalvát; ez a kis városka csakugyan szépen fejlődik, csendesen és zaj nélkül; keresem is ott azt a kedves kis magyar kaszinót, de keresés közben olyan választ kapok, hogy . . . no . . . hagyjuk el ezt!

Meg kellene állanunk a dekadenciában, nehogy teljesen elveszítse ez a mi kis Paradicsomunk az ő régebben jelentős jellegét. Fejlesztetni kellene városunkat vagyoni jólétében, külső habitusában; hivatalos, köz- és magántársadalmának szellem-erkölcsi tartalmában, izlésében, etikájában, s a különböző tagozások összhangjában.

De hát mit és hogyan? Nagyobb jelentőségű iskolaváros — bár erre kiválóan alkalmas — nem lesz többé Nagyenyed; ez már a múlté. Mezőgazdasági s nagy forgalmi piac? Nincs honnan; legfeljebb alma- és szőlőgyümölcs-kereskedelemtől lehetne itt szó nagyobb arányokban a vidék bevonásá-

vert fog a kezébe. Az ilyen férfi nélkülözi a szilárd akaratot, ami kivetkőzteti a férfiaságából. Hiszen a legtöbb párbajozó külső kényszernek hódol. Aki ezen nyomásnak ellen tud szegülni: az az igazi férfiú s a való bátorság ekkor nyilatkozik meg. Ellenesetben „bátorság színezettel” felkesített — gyáva, mert nem tudta emancipálni magát a külső befolyástól. Hódolt a divatos felfogásnak. Ez pedig távol áll attól, hogy bátornak nevezünk valakit. A tanári-kartól sok függ, hogy megváltozzék a helyzet! . . . Az ifju nemzedeket kell arra nevelni, hogy térjen napirendre a párbaj felett. Ha egyszer ez általánossá válik, nem lesz párbaj Magyarországon sem, mint van ez már hetven éve Angliában. A hadsereg egymaga nem tarthat fenn egy ferde intézményt, ha a más osztálybeliek afelett már napirendre tértek. Angliában is a hadsereg behódolt utóljára a párbajellenes diadalnak. Így lesz ez nálunk is, ha megértjük a párbaj szükségességének a kimúlását: mint ami már idejét multa korunkban. Legyen az ifju nemzedék jelszava a többek közt: le a párbajjal.

SZEMLE.

A magyar közvéleményt, melyet a bankvitának végtelende huzódása már bizonyos lethargiába süllyesztett minden politikai esemény iránt; a miniszterelnök nyilatkozata a kétéves szolgálatról, most friss és élénk érdeklődéssel fogja eltölteni. Egy interviu-ban beszélt Héderváry Károly gróf erről a fontos kérdéstről, mely a közel jövőben kerül a parlament elé, a véderő reform keretében. Nyilatkozata a kétéves szolgálat kérdését minden oldalról megvilágítja és annak valamennyi előnyét szemünk elé tárja. A hadsereg szempontja ebben a kérdésben az, hogy a mai viszonyok között két esztendő tökéletesen elég a legénység alapos kiképzésére.

(Itt is egy kis irányítás volna szükséges a fájtakra nézve, s almanál a termelésre és a fák kezelésére nevezze is, mert nemcsak „almát”, hanem „piaczképes almát” kellene termelnünk; tanulnunk kell a tiroliaktól, akik sokkal szebb batult produkálnak, miut mi itt a batult igazi hazájában. Ezt az irányítást megadni, illetekesség szerint, a helyi gazdasági egyet, vagy a gyümölcsészeti egyet volna hivatva.) Ipar és kereskedelem? Talán egy nagyobb Penziopolis, vagy budapestiek nyaraló helye, mikre a természeti viszonyok praedestinálják városunkat?

A magasabb társadalmi kultúrának egy kis gócpontja, a közélet finomabb levegőjével? . . . De vajjon alkalmas-e most az idő arra, hogy ezekről beszéljünk? . . .

Leteszem Haeckelnek a Paradicsom holdtéréről szóló magyarázatokat tartalmazó könyveit. Előveszem a Bibliát. Olvasom . . . hogy az első pár ember kikerült a Paradicsomból . . . nemzedek során eljutott az emberiség a Babel tornyának építéséhez . . . Itt azután olyan csoda történt velök, hogy egyszerre mind más és más nyelven kezdtek beszélni, s így nem értették meg egymást . . . és elszéledtek a világ minden részeibe. Gondolkozom . . . Ugy tetszik nekem, hogy mi enyediék is, városiak és vidékiek egyaránt, a közelmúltban eljutottunk a Babel-tornyának építéséhez . . . s úgy látom, mintha ez a nagy kavarodás, városunknak, társa-

HIREK.

Farsang.

Febr. 19. Az ipartestület szünetelése és táncmulatsága este 8 órakor.

A Protestáns nőegyesület műsoros összejövetele d. n. 5 órakor a kollégiumban.

Febr. 20. Ismeretterjesztő előadás a vízvezetékéről, a Bethlen-kollégium dísztermében. Előadó: Raskai Béla kulturmérnök.

Febr. 28. A kolozsvári Bethlen-kör táncestélye Nagynyeden.

— **Ügyészségi megbizott.** Az igazságügyminiszter Molnár Samu abrudbányai rendőrkapitányt, a gyulafehérvári ügyészség kerületében az abrudbányai járásbíróhoz, ügyészségi megbizottul rendelte ki.

— **Időjárás.** A nagy hideg megenyhült, a hőmérő 10—12 fokkal kevesebb. A jóslat szerint e hóban még sok havas és viharos időjárást várhatunk.

— **A Kolozsvári főiskolai Bethlen Gábor-körnek** f. hó 28-án a Nagynyeden, régi városháza nagytérjében tartandó táncestélyének műsora: Nyitányt játszik Káló Géza zenekara. — Költeményeket olvas fel Berde Mária. Énekel: Váró Margit, Böhm János zongora kísérettel. „Egyéniségek kongresszusa”, előadja Parádi Jenő. Vonós öttős; előadják dr. Liman Emil, Sándor Jenő, Székely Albert, Uray László és Wohlfahrt Lőrincz. Kezdődik este pont 8 órakor. Személyjegy 3k, családjegy 7 k, (3 személyen felül személyenként 2 k), diák jegy 1 k, karzat jegy 2 korona. Jegyek előre válthatók Földes Ede könyvkereskedésében. Vármegyénk, városunk és Kolozsvár vezető egyéniségekből alakult 25 tagú védnöki kar és 76 tagú rendezőség áll a mulatság élén.

— **Az ev. luth. egyház** képviselői rendes közgyűlését ma délelőtt 11 órakor tartja meg az ág. ev. iskola helyiségében.

dalmunknak kulturális és egyéb irányu haladását, a jövőre nézve, mintha visszavetette volna egy negyedszázaddal.

Néhány hó előtt egy rokonszenves hang harsányan odakiáltotta: „Uram . . . ertsük meg egymást! . . . No hiszen . . . Nekem hirtelenében egy négysoros tréfás kádenszia jutott eszembe, melyet annak idején Arany János rögtönzött gr. Lóczyai Menyhért egyik estélyen; de nem írom azt le, mert nem is talál ide, és mert nem akarom, hogy egyfelől vagy másfelől, ide vagy amoda vonatkoztassák.

Szeccszsiós világot élünk. Én nem mondom, nem is tudom; másról hallottam, talán nem is hallottam, talán csak olvastam, hogy innen elment, „elszállott már a madár is.” Nem tudta kiállani a szeccszsiót.

* * *

Én mégis azt hiszem, azt remélem, hogy ez a mi kis városunk fel fog még virulni, mert . . . fel kell virulnia, mert lényegében és tartalmában meg van az erő és képesség arra, hogy felviruljon; mert városunk és annak polgársága, multjának tömörkedő szenvedéseivel, jogot váltott arra, hogy fényes és boldog jövője legyen. Barmily eltérők legyenek is egyebekben az egyesek nézetei és felfogásai, e hitben és reményben egyet kell érteni Nagynyed minden lakosának ma, a mikor e sorokat írom, — 1911. január 8-dikán.

— **Községi önkéntes tűzoltóegyesületek szervezése.** A rendezési kormányrendelet főleg az önkéntes tűzoltóságot ajánlja a községek figyelmébe, mint a melynél a társadalom közreműködése folytan a tűzoltói intézmény a lehető legolcsóbban létesíthető. Az önkéntes tűzoltóságek szervezésénél azonban nem csokély nehézséget okoz azon körülmény, hogy a kezdeményezők nincsenek tisztában a testület szervezésének mikéntjével, alapszabálymin-tákkal nem bírnak, azokat 4 példányban leírni nem érnek rá. A Magyar Országos Tűzoltószövetség elkészített ennek folytán oly minta alapszabályt, melyet a belügyminiszterium is elfogadott és azt kinyomatván, hajlandó azt a szükséges 4 példányban a hozzáfutó községi előjáróságoknak a hozzávaló magyarázattal egyetemben ingyen megküldeni úgy, hogy ott csupán a helyi viszonyoknak megfelelő tételeket kell beírni és az alapszabályokat az alakuló gyűlés vezetőivel aláírni, hogy azokat láttamozás végett tovább terjeszteni lehessen. Ennek nagy előnye továbbá, hogy az egész vonalon a tűzoltói intézmény egységesen szerveződik, ami a hatóságoknak is lényeges könnyebbséget jelent a testületek ellenőrzésénél. A szükséges 4 példány alapszabály-írlapot a Magyar Országos Tűzoltószövetség elnökségétől (Budapest, VII, Rakóczi ut. 38. sz.) díjmentesen kaphatják a szervezők.

— **Adózók figyelmébe.** Felhívatauk azon adózók, kiknek III. és IV. osztályú kereseti-adó vallomások adattak ki, hogy azokat a városi adóhivatalhoz s ürgősen adják be, mivel ellenesetben adójukat a rendelkezésre álló adatok alapján állapítják meg.

— **Ipartestületi közgyűlés.** A nagynyedi ipartestület évi rendes közgyűlését márczius hó 5-én, határozatképtelenség esetén pedig — újabb meghívás nélkül — márczius hó 12-én délután 2 órakor a városháza közgyűlési termében tartja meg. Targy-sorozat: 1. Előjárósági jelentés 1910. évről. 2. 1910. évi számadás megállapítása. 3. 1911. évi költségvetés és leltár megállapítása. 4. Tagsági és beíratási díjak leírása. 5. Indítványok, melyek alapszabályszerű időben és alakban érkeztek be. 6. Elnök és 18 előjárósági tag és 3 számvevő választása. A közgyűlés befejezése után az ipartestületi segélyalap közgyűlésének megtartása, s azon a tisztviselők megválasztása következik.

— **Megszűnt járvány.** A marosújvári iskolákat az alispán negy hetre bezáratta a nagy gyermek-betegség miatt. F. hó 16-án kezdődtek meg újból az előadások úgy az iskolákban, mint az óvodákban, mert a járvány megszűnt, bár itt-ott vannak még betegedések, de veszedelemtől nincs többé mit tartani.

— **A gyulafehérvári önk. tűzoltótestület** saját pénztára javára folyó hó 19-én, ma vasárnap este 8 órakor műsorral egybekötött táncestélyt rendez.

— **A pestis Amerikában.** Sanfranciskóban és az Unió összes államaiba is behurcolták már a fekete halált. Több amerikai czég e miatt elbocsátotta kínai alkalmazottait.

— **Tilos a papoknak a színház és vendéglő.** A pápa újabb szigorú rendelkezésre készül a papok világias életmódja ellen. Az új rendelet u. i. el fogja rendelni azt, hogy a katolikus lelkészek állandóan a papi ruhát viseljék, e mellett megtiltja a

papoknak, hogy színházban vagy vendéglőben megjelenjenek. Ez az intézkedés érvényes lesz Magyarországon is.

— **Beszűntett műkedvelő előadás.** Miklóslaka községben Oniga Miklós oláh pap híveiből egy kis társaságot toborzott össze és lázas lelkesültséggel készültek műkedvelő előadásra; de miért miért nem csak titokban folytattak a próbákat, sőt annyira titkolóztak, hogy még engedélyt sem kértek az előadás megtarthatására. A szindarabot már betanulták, de annak előadhatására nem volt alkalmas helyiségük. A minden szépért lelkesedő pőpa saját otthonát ajánlotta fel, vasárnapra kihirdették az előadás napját, meg is telt a művészet hajlékává felavatott parochia. A kíváncsi hallgatóság hálásan tapsolt a szereplőknek és javában mulatott a darab fordulatain midőn egyszerre, mintha csak az égből pottyantak volna alá, két szuronyos csendőr jelent meg Thalia templomában, kik erélyes szóval kértek az engedélyt, de azt a rendező oláh pap félmutui nem tudta, az előadás beszüntetését követelték. A megrémült szereplők engedtek a parancsnak és szomoruan mostak tisztára festékes, bemázolt ábrázataikat; míg a hallgatóság elégedetlenül távozott. Ezen eltitkolt szünetelődésért Oniga fog számolni. — Ez bohózat, de szomorujátéknak is beválik.

— **Görgeyné naplója és az Est.** Az Est, amely meg alig esztendő fennállása óta már is az egész magyar olvasóközönség legkedvesebb, legelterjedtebb sajtóorgánuma lett, megszerezte Görgey Artúr eddig ismeretlen, kiadatlan emlékiratait és folytatásokban közli e nagyszerű, kiváló asszonynak a 48—49-iki szabadságharc lángelméjű tábornoka életársának ama jeljegyzéseit, a melyek a nagy magyar nemzeti eposcia eseményeikre vonatkoznak. A ki tudja, hogy a nagy nyugati nemzetekkel szemben a mi irodalmunk és történetírásunk milyen rettentően szegény éppen memoárok dolgában, az teljes mértékben mélynyolnai tudja, hogy eddigi koszorújába milyen értékes új levelet fűzött most. Az Est, a mikor megmutatja, hogy a napi muló szenzációk és a fürge hírszolgálat mellett egyformán néz a jelenbe, jövőbe és multba, kiásván a multból olyan kincseket, a melyek az egész magyar szellemet teszik gazdagabba.

* **Naranos** vörvörös kataniai legeslegjobb minőségű ötkilós postakosárral 2.80, eredeti kosárral 100 darabbal 5 kor. 20 fill., eredeti ládával 180 avagy 150 darabbal 7 korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 12 koronáért. **Muskát naranos** vérpiros primmissinó minőségű szép nagyok eredeti ládával 100 avagy 80 darabbal 8 korona, eredeti ládával 200 vagy 160 darabbal 12.50 koronáért. **Sárga fáj naranos** mézédés, messinai ötkilós postakosárral 2.50, eredeti ládával 150 avagy 150 darabbal 5.25 korona, eredeti ládával 300 avagy 200 darabbal 10 koronáért. **Citrom** elsőrendű ötkilós postakosárral 2.20, eredeti ládával 180 darabbal 5 korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 9 koronáért. **Karfiol** csodaszép fehér ötkilós postakosárral 2.20, tizkilós kosárral 3.80, eredeti kosárral 18 darabbal 4 korona. **Maróni** római konzervált, tartós teliáru ötkilós postakosárral 2.80, huszonötkilós zakkal 9 koronáért szállítja utánvétellel, bérmentetlenül az Agrumen déligyümölcs-nagykereskedés Budapesten, Szarka-utca 7. Tessék előnyárjegyzéket kéni friss gyümölcsökről és déli-gyümölcsökről. 6—20

— **Vegye tudomásul,** hogy nátha, rekedtség és elnyálkásodottság ellen csakugyan kitűnő a Feller-fele Elsaffuid. Magunk is meggyőződünk róla mell- és torokfájásnál, hogy tényleg gyógyító, köhögést csillapító, frissítő hatása van. Próbátuozatja 5 korona, 2 tuczat 8 korona 60 fillér bérmentve. Készítője csakis Feller gyógyszerész, Stubica-Centrale 125 sz. Zágrábmegye.)

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági könyvtár ingyen

A gazdakörök és gazdák figyelmébe.

A földművelésügyi miniszter népszerű gazdasági könyvtár ingyen szétosztását határozta el. Másfél százezer füzetet oszt ki ingyen a földműves gazdák részére; a füzetek népszerűen ismertetik mindazokat a cél-szerű és hasznos gazdasági tudnivalókat, amelyekre napi munkájukban minden gazdának szüksége van.

A könyveket ingyen küldi meg a földművelésügyi minisztérium mindazoknak, akik egyszerű levelben hozzáfordulnak.

Ajánljuk a gazdasági egylet, a megyei gazdakörök és gazdáink figyelmébe.

Piaci árak.

Nagyenyed, 1911. február 16.

A hus kilogrammonként:

Marhahús	I. minőségű	1 kor.	60 fill.
"	II.	"	52 "
Borjúhús	I.	"	60 "
"	II.	"	52 "
"	III.	"	44 "
Sertés-hús	I.	"	84 "
"	II.	"	76 "
Szalonna	- - - - -	2 "	- "

A csüförtöki hetivásár a nagy hideg miatt ismét néptelen volt. A rendes állatvásár pedig a tövisi országos baromvásár miatt maradt el.

A gabonaművek ára litervékánként:

Buza	- - - - -	3 kor.	10 fill.
Kukoriceza	- - - - -	1 "	60 "
Árpa	- - - - -	1 "	80 "
Zab	- - - - -	1 "	40 "

A tej literje 20-24 fillér.

A tojásból 4 db 20 fillér.

HIRDETÉSEK:

Arverési hirdetmény.

(Csődügynön eladás.)

Alulírott dr. Kontz Viktor gyulafehérvári ügyvéd, mint Benczel Lajos gyulafehérvári divatkereskedő czég csőd-tömeggondnoka, a választmányának 1911 február hó 17-én hozott határozata folytán, ezennel közölni teszem, hogy nevezett csődtömegnek 8752 korona 51 fillér beszerzési, illetve 3498 korona 05 fillér becsértéket képviselő és férfi és női divatcikkkekből álló áruaktára Gyulafehérvárt, 1911 február hó 27-én d. u. 5 órakor, dr. Fried Ármán gyulafehérvári ügyvéd irodahelyiségében tartandó választmányi ülésen a zárt írásbeli ajánlatok feletti eszközölt verseny-lárgyalás után egy tömegben fog eladni.

2. A zárt írásbeli ajánlatok 10% banatpénz csatolása mellett 1911 február hó 27-én d. e. 12 óráig dr. Fried Ármán gyulafehérvári ügyvéd, választmányi elnökhöz nyújtandók be.

3. A választmány fenntartja magának a jogot, hogy a benyújtott ajánlatok közül szabadon válasszon, esetleg egyiket se fogadjon el. Azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadást nyer, köteles a vételárát és a vételár után járó 3. fokozatu illetéket készpénzben a banatpénz elvesztésének terhe mellett 1911 február hó 28-ig tömeggondnok kezéhez lefizetni és az üzlethelyiségből 1911 márczius hó 1-ig az árukat és berendezést elhordani, mert azontul tömeggondnok az árukat őrizni és gondozni nem fogja.

4. Csődleltár tömeggondnok ügyvéd irodájában a hivatalos órák alatt, az áruk pedig az üzlethelyiségben hétköznaponként d. u. 2-3 óráig megtekinthetők.

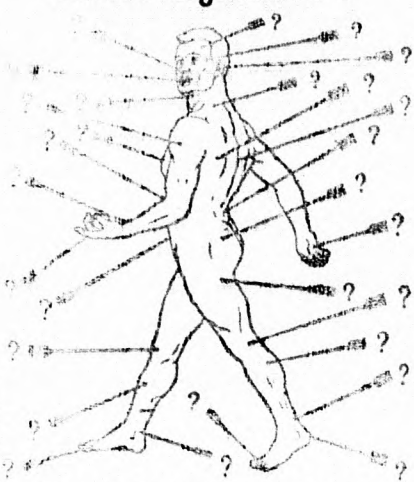
5. Az áruk minőségéért, mennyiségéért, vagy azokat illetőleg bármely más tekintetben semmi néven nevezendő szavatosságot sem választmány, sem tömeggondnok nem vállal.

Gyulafehérvárt, 1911. február hó 17.

Dr. Kontz Viktor.
tömeggondnok.

59 1-1

Vannakfájdalmai?

258 19-25

Használjon Feller-féle Elsáfluidot és Feller-féle Elsápillulákat, melyek egyedüli készítője Feller V. Jenő udvari gyógyszerész, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmegye).

I. A Feller-féle Elsáfluid saját tapasztalatunk szerint fájdalomcsillapító, gyógyító, gyengédséget megőrző hatással bír, gyorsan és biztosan gyógyít esztát, köszvényit, ideggyengeséget, oldal-szúrásokat, szaggatást, influenzát, fej-, fog- és derék-fájást, zsábat, bennulást, szemfájást, migránt, sok itt meg nem említett betegségtől megszabadítja az embert. A Feller-féle Elsáfluidot rekedtség, nátha, mell- és torokfájás és légvonalat vagy hü-léstől eredő bajok ellen is páratlan gyógyszer-vel használjuk. Valódi csak úgy, ha minden üveg a „Feller” nevet viseli, 12 kis vagy 6 dupla vagy 2 speciális üveg bérmentve 5 korona.

II. Továbbá tudomására óhajtjuk hozni, hogy az emberek ezrei gyomor-bajok, göres, étvágytalanság, veséges, hányási inger, rosszullét, felbőfő-gés, puffadtság, dugulás, aranyeres bántalmak és különböző emésztési zavarok ellen kitűnő és biztos sikerrel használják a Feller-féle hashajtó Robarbara-Elsápillulákat. 6 doboz bérmentve 4 korona. Óvakodjunk azonban utánzatoktól és ozimezzünk minden rendelést gondosan.

Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmegye).

A hálósobák réme, a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok köze tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexinnel történtek próbák, beigazolódott, hogy a Cimexin nemesak az élő poloskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többbe ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat, vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Kapható: U. Kovács József örökösai gyógyszer-tárában Nagyenyeden és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán.

227

**KOBRÁK
CZIPŐK**
a legjobbak.
KAPHATÓK
Nagyenyeden és vidéke
részére kizárólag
a Nagyenyedi Fogyasztási és
Értékesítő Szövetkezetnél.
153 1-24

Ha egészség van, minden van!!

Az egészség egyik legszükségesebb fentartója a jó víz. Különösen azon a helyeken, hol a jó ivóvíz áldásait nélkülözik, az ásványvíz ne hiányozzék egy asztaltól sem. — Ilyen a

Boholti korona forrás,

mely kiváló nagy szén-sav és lithium tartalma ásványvíz. Kellemes ízű és tisztaságánál fogva mint élvezeti víz, ugyszintén borral és szörppel vegyítve kitűnő.

A Boholti korona forrás víz árai:

2 literes üvegben	30 fillér.
1-6 "	26 "
1 "	20 "

Kizárólagos elárúzó hely Nagyenyed és vidéke részére:

Fenichel Lázár üzlete.

Borsepröt

21 3-3

kifőzésre elfogad vagy illő árban vesz bármily nagy mennyiségben

PAULINI REZSŐ rézműves

NAGYENYED, Szentkirály utca 14. szám a.

Szőlő-vessző szőlő-oltvány

Gyöngyös-visontai hegyi bor

legjobb minőségben, legelőszöbben eladó

Gyökeres szőlőoltvány, gyökeres szőlővessző,
sima szőlőoltvány, sima szőlővessző.

A legjobb esemege és borfajokban és gyökeres és sima Ripária Portális.

SZŐLŐOLTVÁNYTELEP R.-T.

GYÖNGYÖS 88. szám.

Arjegyzék ingyen

HIRDETÉSEKET legjutányosabban
vesz fel kiadó-
hivatalunk.

!!!

TÖBB PÉNZE

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és

tartós szóttésárukat

OSAK 2

▼ nagyenyedi szövőgyárból ▼

▼

Árjegyzék ingyen küldetk

7056—910. közig. sz.

Árverési hirdetés.

Alőírott városi tanács közhírré teszi, hogy a Nagyenyed város tulajdonát képező s a Kovács Sára alaphoz tartozó **Szentkirály-utcai házastelek, a ref. egyháztól vett örhegyi szőlőterület és az 1911 év folyamán a pataokban termelendő homok** 1911 április hó 24-től kezdve egy, illetve három évre a városház közgyűlési termében **f. évi február hó 27-én d. e. 10 órától kezdve** megtartandó nyilvános árverésen bérbeadatnak.

Az árverési feltételek a tanácsi irodában a hivatalos órák alatt megtekintethetők s a kikiáltási árak is ugyanott meg tudhatók.

Városi Tanács.

Nagyenyed, 1911. február hó 14.

55 1—2 Sándor Jenő, polgármester h.

Egy okos fej

tudja milyen nagy előnyökkel jár a tápszernek használata; azok elszájtítása a háziasszonyok előhaladását bizonyítja.

A dr. Oetker-féle sütőpor, ára 12 fillér, helyettesíti az élesztőt, sülthetünk vele kalácsot, tortát, linezi tészteket és sok mindenféle süteményt és tésztát. Használatával a tészta nagyobb, kellemesebb, jobb ízű és könnyen emészthető.

A dr. Oetker-féle Puddingpor, ára 12 fillér, tejjel főzve adja a legfinomabb és a legolcsóbb könnyű utánéket gyermekeknek és felnőtteknek.

A dr. Oetker-féle Vanília-cukor, ára 12 f. használható a csokoládé vanillizálásához. Puddinghoz, tejhez, krémekhez, mártásokhoz stb., teljesen pótolja a drága vaníliát. Egy csomag tartalma megfelel 2—3 rúd jó vaníliának.

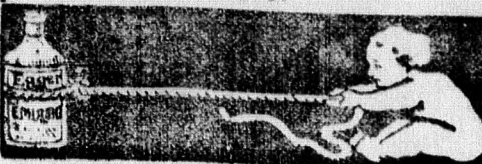
Megfelelő használati utasítás minden csomagon olvasható. Minden fűszerkereskedésben kapható. Recept leírás ingyen. 200 16—26

Dr. Oetker A. Blefeld és Bács.

Nagyenyeden kapható Odor Béla gyógyszerésznél.

EGGER EMULSIO

csak e védjeggyel valódi.

Minden szülő adjon hideg időszakban gyermekeinek EGGER EMULSIÓT, mert ez erősíti a gyermekeket, előmozdítja a csontképződést, fejleszti és táplálja. Hatásos ellenszere a köhögésnek, gyomorrenyhőségnek. Megbecsülhetetlen fogás idején. Hírneves orvosok ajánlják, mert a legjobb csukamájolaj preparátum, nincs kellemetlen szaga, jóízű, könnyen emészthető és elejét veszi a különféle gyermekbetegségeknek. 289 8—12

Egy üveg ára 2 kor., a gyógyszerárakban.

Postán 3 üveget bórmentve 6 koronáért a pénz előzetes beküldése után vagy utánvétellel küld:

„Nádor gyógyszerár“

BUDAPEST, VI., Váci-körut 17.

Ujonnán beültetett, jó termő

19 6— **szőlő eladó.**

Értekezhetni a *Kiadóhivatalban.*

„M-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz valódi JACOBI-féle ANTINICOTIN cigarettahüvelyek fadobozban!”

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadoboz érdekes Röntgenképeket tartalmaz.

51 2—26

„Nagyszabeni Általános Takarékpénztár“

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőkétörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények **Lingner György** ur által nyújthatók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

255

Óh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyájkasodás ellen gyors és biztos hatásúak

Éljen!

Egger mellpasztillái,

az ötvágyat nem rontják s kitűnő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 kor.

Próba-doboz 50 fillér.

Megfojt ez az átkozott köhögés.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor“ gyógyszerár

Budapest, VI., Váci-körut 77.

Nagyenyeden kapható: **U. Kovács József örök. Bethlen Gábor gyógyszerárban, Dr. Odor Béla gyógyszerárban.**

288 22—26

A legjobb rendszerű motoroséplőkészletek, továbbá a legjobb benzín, nyersolaj és szivógázmotorok, valamint teljes malombérendezések legolcsóbban

Trebitsch Gyula motor-telepén

Budapest, VI., Eötvös-utca 42. kaphatók.

Teljes jótállás! Könnyű részletfizetés!

256 10—13 Árjegyzék ingyen!

Ez a jó hírű szög motorai könnyű kezelésük és nagy erőfejlesztésük folytán az egész országban nagy elterjedésnek s közkezdoltságnak örvendenek.

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtájára anyagra

Gyümölcsfacsemeték

sétányfák, diaszserjek, túlevelűek, kertésznövények, boggyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok elsőrendű áru.

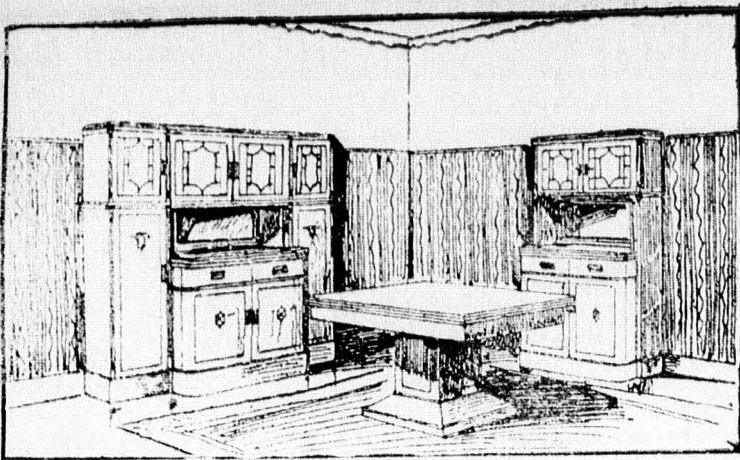
európai és amerikai alma és gyökerekes vesszők. (Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai

faiskolák és szőlőoltványtelepek.

BUTOR-

RAKTÁR.

**KUNSGH
ANTAL**Épület- és butoraszталos
NAGYENYED, Rózsá-u.
a vármegyházal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és réz-butorkban, ugyancsak mindennemű kárpitozott butorkban.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy e hó 16-án nyitottam meg

**higiénikus fodrász-üzletemet
és illatszertáramat,**

melyre figyelmükért és becses pártfogásukért esedezem.

Kiváló tisztelettel:

Bresslauer Rezső,
higiénikus fodrász.

Nagyenyeden, Főtér 10. sz.

57 1-1

Eladó ház.

Rózsá-utca 7. szám alatt egy újonnan épült **4 1/2** emeletes ház eladó.

Értekezhetni ugyanott. 48 2-

Értesítés!

Van szerencsém Nagyenyed város t. közönségét értesíteni, hogy előnyösen ismer-fogászati műtermemmel Gyulafehérvárról minden hét csütörtökén Nagyenyedre utazom, ahol a **Szeidl-szálloda** 3. sz. szobájában egész napon át a t. közönség rendelkezésére állok.

Mindennemű kaucsumunkákon, szájpaddás nélküli fogsorokon és csapfogakon kívül főképen a legnagyobb szakértelemmel készülő arany- és platina-, korona- meg hidmunkáimat ajánlom a legjutányosabb árak mellett.

SPRINGER D. A.

45 3-

fogspeczialista.

Hálószoba-butor

teljesen jókarban lévő s egy keresővű lancaster vadászfegyver kez alatt eladó. Czim a kiadóhivatalban. 56 1-2

Kőműves-mester.

Olcón elvállal helyben és vidéken mindennemű építkezéseket, átalakításokat és javításokat. Tervet és költségvetést díjtalanul készít.

SZABÓ FERENCZ

építési vállalkozó,
képesített kőműves-mester.

52 2-2

Nagyenyed, Tóth-utca 60. sz.

FIGYELEM!

"AIDA" VERGE és "BLUE STAR" CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
:-: ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! :-:

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüintézetek részvényeire. Vásárol és elad értékpapirokat. Letétbe elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értéket kevés őrzési díj mellett. Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le. Állandó betétet a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

47 1-

Friss töltésű bor- és gyógy-vizekből következő választékot nyújtja

WINKLER JÁNOS kereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild“, Bodoki „Salus“, Borszéki, Előpataki, Málnási borviz, Málnási „Mária“, Margit, Parádi árszén, Répáti, Salvator, Siculia és Sztojkaik hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübli, Gleichenbergi, Levico, Marienbadi Roncegno és Selters külföldi és végül: Ferencz József, Horgony és Igmándi keserűvizek. 47 -1

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.